

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD – 4101-015-02/2012
P/12/158

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/158 – Windykacja dochodów z tytułu mandatów karnych i kar administracyjnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Katarzyna Michalska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 080447 z dnia 17 lipca 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Skarbowy w Kościerzynie, ul. Staszica 6, 83-400 Kościerzyna (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Synak, Naczelnik Urzędu Skarbowego w Kościerzynie (dowód: akta kontroli str. 3-6, 10)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Urzędu w zakresie windykacji dochodów z tytułu mandatów karnych i kar administracyjnych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia przede wszystkim fakt, że w przypadku ponad 80% tytułów wykonawczych, które wpłynęły do Urzędu w okresie objętym kontrolą, postępowania wszczęto przed upływem 60 dni od daty wpływu tytułu do Urzędu. W każdej badanej sprawie podejmowano czynności egzekucyjne (w tym pierwszą czynność przed upływem 60 dni), prawidłowo je dokumentowano i były one adekwatne do stanu faktycznego danej sprawy. Ponadto w sposób rzetelny Urząd rozliczał należności pobrane w gotówce.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- wykorzystywania w niewielkim stopniu uprawnień określonych w art. 36 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji², tj. możliwości zwracania się o udzielenie informacji do organów administracji publicznej, a także innych podmiotów;
- niesystematycznego podejmowania czynności egzekucyjnych w przypadku niektórych należności;
- opieszałego umarzania i zamykania postępowań dotyczących należności przedawnionych;
- niecelowego podejmowania czynności w stosunku do należności przedawnionych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2012 r., poz. 1015).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Podejmowanie czynności egzekucyjnych, ich dokumentowanie i skuteczność

Opis stanu faktycznego

- 1.1. W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 30 czerwca 2012 r., do Urzędu wpłynęło 5.497 tytułów wykonawczych W2³, wystawionych przez wojewodów na należności z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych i kar administracyjnych (dalej: „tytuły”). Łączna kwota należności z ww. tytułów wynosiła 901,3 tys. zł, z czego do 30 czerwca 2012 r. wyegzekwowano 493,4 tys. zł, tj. 54,7%.

(dowód: akta kontroli str. 109, 134-137, 179, 202, 258-262)

- 1.2. W odniesieniu do powyższych 5.497 tytułów, w przypadku 4.985 tytułów (90,7%) postępowania egzekucyjne wszczęto, natomiast w przypadku 509 tytułów (9,3%) postępowań nie wszczęto, a w trzech przypadkach postępowania wszczął inny organ egzekucyjny.

Spośród powyższych 4.985 tytułów, w przypadku:

- 2.753 tytułów (50,1%) od daty wpływu tytułu do Urzędu do dnia wszczęcia postępowania egzekucyjnego upłynęło nie więcej niż 30 dni;
- 1.235 tytułów (22,5%) od 31 do 60 dni;
- 997 tytułów (18,1%) powyżej 60 dni.

(dowód: akta kontroli str. 138, 179-180)

Spośród powyższych 509 tytułów, w przypadku:

- 390 tytułów (7,1%) postępowań egzekucyjnych nie wszczęto, pomimo upływu 60 dni od daty ich wpływu do Urzędu (we wszystkich przypadkach pierwszą czynność w sprawie odnotowano przed upływem 60 dni), przy czym w 238 przypadkach postępowania nie wszczęto z uwagi na wycofanie tytułów przez wojewodów w związku z zapłatą należności przez zobowiązanych na rachunek wojewody, a w 78 przypadkach niewszczęte postępowania zostały zakończone, głównie ze względu na przekazanie sprawy zgodnie z właściwością miejscową do innego organu egzekucyjnego, czy też zwrot tytułu z relacją o niemożności dokonania czynności egzekucyjnych; w 74 przypadkach postępowań nie wszczęto i nie zakończono do 30 czerwca 2012 r. pomimo upływu 60 dni od daty wpływu tytułów do Urzędu;
- 119 tytułów (2,2%) postępowań nie wszczęto, ale od daty ich wpływu do Urzędu do 30 czerwca 2012 r. nie upłynęło więcej niż 60 dni.

W przypadku trzech tytułów stwierdzono, że zarejestrowana data wszczęcia postępowania była wcześniejsza od daty wpływu tytułu do Urzędu (dotyczyło to postępowań wszczętych przez inny organ egzekucyjny, przekazanych następnie wg właściwości do Urzędu).

(dowód: akta kontroli str. 137-139, 180, 189-195, 253)

Spośród 5.497 tytułów, w przypadku:

- 5.285 tytułów (96,1%) od daty wpływu tytułu do Urzędu do dnia podjęcia pierwszej czynności upłynęło nie więcej niż 30 dni;
- czterech tytułów (0,1%) powyżej 60 dni⁴;

³ W2 – należności niepodatkowe wierzycieli obcych innych niż ZUS.

⁴ Nie stwierdzono przypadków, w których od daty wpływu tytułu do Urzędu do daty podjęcia pierwszej czynności upłynęło od 31 do 60 dni.

- 208 tytułów (3,8%) stwierdzono, że zarejestrowana w systemie Egapoltax data pierwszej czynności w sprawie była wcześniejsza od daty wpływu tytułu do Urzędu (z tego: w przypadku 205 tytułów jako czynności egzekucyjne zarejestrowano wpłaty przez zobowiązanych należności na rachunek wojewodów w dacie faktycznej wpłaty, a w trzech przypadkach czynności podjęte przez inny organ egzekucyjny, który prowadził postępowanie egzekucyjne przed zmianą właściwości miejscowej).

(dowód: akta kontroli str. 141, 196-201, 245, 252)

Spośród 5.497 tytułów zakończono łącznie 3.246 postępowań, z tego, wobec:

- 2.555 tytułów (46,5%) postępowań zakończono w związku z zapłatą, z tego: w przypadku 1.527 tytułów (59,8%) - w okresie do 60 dni od daty wpływu tytułu do Urzędu, a w przypadku 781 tytułów (30,6%), 195 (7,6%) i 52 (2,0%) w okresie odpowiednio od 61 do 180 dni, od 181 do 365 dni i powyżej 366 dni;
- 691 tytułów (12,6%) postępowanie zakończono z innych powodów, z tego: w przypadku 407 tytułów (58,9%) - w okresie do 60 dni od daty wpływu tytułu do Urzędu, a w przypadku 170 tytułów (24,6%), 93 (13,5%) i 21 (3,0%) w okresie odpowiednio od 61 do 180 dni, od 181 do 365 dni i powyżej 366 dni.

(dowód: akta kontroli str. 138, 141-145, 179-182)

Szczegółowa analiza 35 losowo wybranych spraw⁵ dotyczących tytułów wykonawczych na kwotę 5,6 tys. zł, które wpłynęły do Urzędu w 2011 r. wykazała, że we wszystkich sprawach organ egzekucyjny systematycznie podejmował czynności egzekucyjne (od dwóch do ośmiu czynności), które zostały rzetelnie zarejestrowane w systemie Egapoltax i były prawidłowo dokumentowane⁶. W terminie nie dłuższym niż osiem dni od daty wpływu tytułu do Urzędu dokonywano sprawdzenia, czy zobowiązany figuruje w rejestrach Urzędu⁷, m.in. w celu ograniczenia ryzyka ewentualnego zwrotu dłużnikowi nadpłaconego podatku po dacie wpływu tytułu wystawionego na należność z tytułu grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego. Podjęte czynności oraz zastosowane środki egzekucyjne (m.in. egzekucja z pieniędzy, z rachunków bankowych, z wynagrodzenia za pracę, a także innych wierzytelności, głównie nadpłaconego podatku) były adekwatne do stanu faktycznego. Stwierdzono jednak, że tylko w dziewięciu przypadkach, spośród 35⁸ badanych, skorzystano z uprawnienia określonego w art. 36 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁹ (skierowano zapytania do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, dalej: „CEPiK”). Skuteczność egzekucji należności objętych ww. 35 tytułami (po wyłączeniu sześciu postępowań zakończonych w związku z zapłatą należności wierzycielowi i dwóch - z uwagi na zwrot wierzycielowi, gdyż zobowiązany nie mieszkał pod adresem przez niego wskazanym) wynosiła 24,7%.

(dowód: akta kontroli str. 145-151, 187-188, 203-209, 238-239, 247-248)

⁵ Doboru dokonano za pomocą oprogramowania ACL, z tego: 10 tytułów, wobec których pomimo upływu 60 dni postępowania nie wszczęto oraz po 5 przypadków, w których postępowania wszczęto po upływie: od 61 do 90 dni, od 91 do 120 dni, od 121 do 180 dni, od 181 do 365 dni i powyżej 365 dni od daty wpływu tytułu do Urzędu.

⁶ W Urzędzie stosowano wzory druków określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. Nr 137, poz. 1541 ze zm.).

⁷ W tym, czy posiada rachunek bankowy, miejsce zatrudnienia, czy pobiera świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego lub czy posiada inne wierzytelności pieniężne.

⁸ W sześciu wylosowanych przypadkach tytuły zostały wycofane przez wierzycieli do 13 dni od daty wpływu tytułu do Urzędu (w związku z zapłatą).

⁹ Zgodnie z art. 36 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w zakresie niezbędnym do prowadzenia egzekucji organ egzekucyjny może żądać od uczestników postępowania informacji i wyjaśnień, jak również zwracać się o udzielenie informacji do organów administracji publicznej oraz do jednostek organizacyjnych im podległych lub podporządkowanych, a także innych podmiotów.

1.3. Według stanu na dzień 30 czerwca 2012 r. w Urzędzie zaewidencjonowanych było 1.067 niezrealizowanych tytułów wystawionych przez wojewodów, a które wpłynęły do Urzędu przed 1 stycznia 2011 r. Łączna kwota zaległości objętych ww. tytułami wynosiła 185,5 tys. zł, a na dzień 30 czerwca 2012 r. zadłużenie wynosiło 172,8 tys. zł. W odniesieniu do ww. tytułów ustalono, że w przypadku:

- 19 tytułów wystawionych na kwotę 2,8 tys. zł do 30 czerwca 2012 r. postępowań egzekucyjnych nie wszczęto, ale we wszystkich przypadkach odnotowano w systemie podjęcie pierwszej czynności egzekucyjnej;
- czterech tytułów wystawionych na kwotę 0,9 tys. zł do 30 czerwca 2012 r. upłynęło ponad 3 lata od daty ich wystawienia¹⁰, a pomimo tego tytuły te były ujęte w ewidencji jako czynne.

(dowód: akta kontroli str. 152-153, 182)

Szczegółowa analiza dziewięciu z 23 ww. tytułów wykonawczych (tj. pięciu na kwotę 0,5 tys. zł¹¹ oraz czterech na kwotę 0,9 tys. zł¹²) wykazała, że we wszystkich sprawach organ egzekucyjny podjął uzasadnione czynności egzekucyjne (od dwóch do 16), w tym pierwszą czynność do 60 dni od daty wpływu tytułu do Urzędu. Stwierdzono jednak, że w pięciu przypadkach zaniechano podejmowania kolejnych czynności egzekucyjnych, a w czterech przypadkach postępowania nie były zakończone i zamknięte w systemie, pomimo że należności były już przedawnione.

(dowód: akta kontroli str. 153-156, 187-188, 210-211, 245, 253)

1.4. W okresie objętym kontrolą, na podstawie art. 59 § 1 pkt 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w systemie Egapoltax odnotowano umorzenie 1.661 postępowań dotyczących należności w kwocie 216,0 tys. zł, których wierzycielem był wojewoda.

(dowód: akta kontroli str. 157-158, 183)

Szczegółowe badanie próby 20 losowo wybranych przypadków umorzenia postępowań wykazało, że we wszystkich sprawach organ egzekucyjny podjął czynności egzekucyjne (od jednej do 15), obejmujące m.in. wizyty poborcy u zobowiązanego, zapytanie do CEPiK, czy wystąpienie do banku z wnioskiem o zajęcie rachunku bankowego. W 12 z 20 badanych przypadków nie podejmowano czynności w okresie 6 miesięcy przez datą przedawnienia. Ponadto stwierdzono przypadki podejmowania czynności egzekucyjnych po upływie 3 lat od daty wystawienia mandatu, a także opieszałego umarzania i zamykania postępowań w sprawach należności przedawnionych.

(dowód: akta kontroli str. 158, 187-188, 212-236)

1.5. Skuteczność egzekucji w badanym okresie z uwzględnieniem stosowanych w Urzędzie wskaźników realizacji tytułów wykonawczych i efektywność egzekucji dla tytułów wykonawczych W2 przedstawiała się następująco:

- wskaźnik realizacji tytułów wykonawczych (relacja liczby tytułów załatwionych w okresie objętym kontrolą do liczby tytułów do załatwienia) wynosił 62,4% i nie odbiegał znacząco od analogicznych wskaźników dla tytułów oznaczonych SM i SW¹³ (tj. odpowiednio 61,7% i 61,6%), był zaś niższy od wskaźnika dotyczącego tytułów SI¹⁴, który wynosił 90,1%;

¹⁰ Zgodnie z art. 45 §3 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2010 r., Nr 46, poz. 275 ze zm.) orzeczona kara lub środek karny nie podlega wykonaniu, jeżeli od daty uprawomocnienia się rozstrzygnięcia upłynęły 3 lata.

¹¹ Spośród 19 tytułów, w przypadku których do 30 czerwca 2012 r. postępowań nie wszczęto i nie zakończono.

¹² Cztery tytuły (100%), w przypadku których do 30 czerwca 2012 r. upłynęło ponad 3 lata od daty ich wystawienia i były ujęte w ewidencji.

¹³ SM – podatki stanowiące dochód budżetu państwa, SW – należności stanowiące dochód j.s.t.

¹⁴ SI – podatki stanowiące dochód js.t.

- wskaźnik skuteczności egzekucji (relacja kwoty wyegzekwowanych należności do kwoty należności objętych tytułami wykonawczymi do załatwienia) wynosił 22,2% i był niższy od analogicznych wskaźników dla tytułów oznaczonych SM, SW i SI (tj. odpowiednio 39,3%, 53,0% i 70,0%).

(dowód: akta kontroli str. 237)

Niższa skuteczność egzekucji należności z tytułów W2 wynikała m.in. ze wzrostu liczby tytułów wykonawczych do załatwienia, wzrostu obciążenia pracą komórki egzekucyjnej oraz z bardzo niskiej skuteczności egzekucji należności z tytułu funduszu alimentacyjnego i braku majątku, z którego można byłoby skutecznie przeprowadzić egzekucję.

(dowód: akta kontroli str. 243, 247-248)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku kontroli 35 losowo wybranych postępowań egzekucyjnych, o których mowa w pkt. 1.2. wystąpienia, stwierdzono, że:
  - tylko w dziewięciu przypadkach skorzystano z uprawnienia określonego w art. 36 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zwracając się jedynie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z wnioskiem o udostępnienie danych lub informacji z CEPiK.

(dowód: akta kontroli str. 203-209)

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że z uwagi na znaczne obciążenie pracą nie zawsze zwracano się z zapytaniem do CEPiK, przyjęto praktykę, że zapytanie takie kierowano w przypadku posiadania przez zobowiązanego kilku zaległości.

(dowód: akta kontroli str. 247-252)

2. W wyniku kontroli dziewięciu postępowań spośród 23, o których mowa w punkcie 1.3. wystąpienia, wykazało, że:
  - w pięciu niewszczętych postępowaniach zaniechano dalszego podejmowania czynności egzekucyjnych, gdyż do 30 czerwca 2012 r. od ostatniej czynności upłynęło od 348 do 717 dni. W trzech spośród ww. pięciu postępowań skierowano do zobowiązanych pisma z zawiadomieniem o wszczęciu, jednak do 30 czerwca 2012 r. nie podjęto żadnych innych czynności, pomimo że: w jednym przypadku otrzymano zwrot pisma z adnotacją, że adres nadawcy nie istnieje, w drugim – otrzymano zwrotne potwierdzenie odbioru pisma przez zobowiązanego, a w trzecim – brak było informacji o zwrotnym potwierdzeniu odbioru pisma.

Powyższe, jak wyjaśnił Naczelnik Urzędu, spowodowane było m.in. nadmiernym obciążeniem pracą, a w przypadku niepodejmowania czynności w dwóch ww. sprawach - przeoczeniem pracownika, który nie podjął czynności ustalenia prawidłowego adresu zobowiązanego i nie zarejestrował czynności doręczenia odpisu tytułu, a w jednym przypadku potwierdzenie odbioru prawdopodobnie nie zostało zwrócone przez operatora pocztowego lub zostało błędnie dołączone do innej sprawy.

- spośród czterech wszczętych postępowań, które do 30 czerwca 2012 r. nie zostały zakończone i zamknięte w systemie Egapoltax, pomimo upływu 3 lat od daty wystawienia tytułu, w jednym przypadku Urząd na wniosek wierzyciela 15 stycznia 2009 r. wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania, ale pomimo upływu 3 lat od jego wydania postępowanie nie zostało zakończone, co było niezgodne z art. 59 § 1 pkt 8 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, który stanowi, że

postępowanie umarza się, jeżeli zawieszono na żądanie wierzyciela postępowanie egzekucyjne nie zostało podjęte przed upływem 12 miesięcy od dnia zgłoszenia jego żądania, a w dwóch przypadkach postępowania umorzono 2 sierpnia 2012 r.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że przyczyną braku zamknięcia postępowań w stosunku do należności przedawnionych było przeoczenie tych spraw przez pracowników Samodzielnego Referatu Egzekucji Administracyjnej (dalej: „Referat Egzekucji”) i dodał, że pozostałe sprawy zostaną niezwłocznie zamknięte.

(dowód: akta kontroli str. 210-211, 253-255)

3. W wyniku badania 20 postępowań umorzonych, o których mowa w punkcie 1.4. wystąpienia, stwierdzono, że:

- w 12 postępowaniach zaniechano dalszego podejmowania czynności egzekucyjnych (od daty dokonania ostatniej czynności do daty przedawnienia upłynęło od 181 do 881 dni);
- w siedmiu postępowaniach podejmowano czynności egzekucyjne wobec dłużników, których zobowiązania uległy przedawnieniu, w tym w jednej sprawie podjęto nawet cztery czynności, a w trzech - po dwie (czynności te podejmowano po upływie od czterech do 578 dni po dacie przedawnienia);
- umarzenie i zamykanie 18 postępowań dotyczących należności przedawnionych następowało w sposób opieszawy, tj. po upływie od 73 do 1.087 dni od daty przedawnienia należności; w badanej próbie nie stwierdzono przypadku wyegzekwowania należności po upływie terminu przedawnienia.

(dowód: akta kontroli str. 212-230)

Naczelnik wyjaśnił, że położenie nacisku na sprawność w podejmowaniu pierwszych czynności egzekucyjnych oraz duże obciążenie pracą spowodowało, że w sprawach, w których nie ustalono żadnego majątku spadła intensywność podejmowanych kolejnych czynności. Z kolei przyczyną podejmowania czynności po dacie przedawnienia było przeoczenie ww. spraw przez inspektora monitorującego zaległości przedawnione (sprawy te nie zostały zamknięte w systemie Egapoltax i tytuły były przydzielane do służby). Przyczyną umarzenia i zamykania postępowań po upływie okresu przedawnienia było niedopatrzenie pracownika. Ponadto Naczelnik wyjaśnił, że brak było narzędzi informatycznych, które w sposób automatyczny wspomagałyby monitorowanie i weryfikowanie okresu przedawnienia zaległości z tytułu mandatów (monitorowanie okresu przedawnienia należności mandatowych polegało głównie na przeglądzie jednostkowych spraw na rejonach egzekucyjnych).

(dowód: akta kontroli str. 245-255)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹⁵ działalność Urzędu w zakresie podejmowania czynności egzekucyjnych, ich skuteczności i dokumentowania.

2. Organizacja procesu obsługi tytułów wykonawczych

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Urzędu¹⁶, prowadzenie egzekucji administracyjnej zaległości podatkowych i innych należności pieniężnych należało

¹⁵ Podobnie jak przy ocenie ogólnej, Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

¹⁶ Stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 24/2010 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Kościerzynie z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędowi Skarbowemu w Kościerzynie.

do zadań Referatu Egzekucji. Zasady obsługi tytułów wykonawczych w Urzędzie uregulowane zostały przez Naczelnika Urzędu w drodze pisemnej instrukcji „Obieg dokumentów w Samodzielnym Referacie Egzekucji Administracyjnej z uwzględnieniem ich rejestracji w podsystemie Egapoltax”¹⁷. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą regulacje określały m.in. zakres odpowiedzialności pracowników Referatu Egzekucji i kryteria podziału zadań (według trzech rejonów egzekucyjnych), nie zawierały natomiast uregulowań w zakresie terminów podejmowania czynności egzekucyjnych, jak i wszczęcia postępowań egzekucyjnych. NIK ocenia pozytywnie wprowadzenie regulacji w tym zakresie od 1 lipca 2012 r. (instrukcja I-024/4). Zgodnie z § 6 przedmiotowej instrukcji:

- inspektorzy i egzekutorzy z poszczególnych rejonów egzekucyjnych planują pracę samodzielnie m.in. w taki sposób, aby postępowania egzekucyjne kończyć najpóźniej po upływie pół roku od wpływu tytułu do Urzędu;
- postępowania egzekucyjne powinny być wszczęte nie później niż w terminie 55 dni od daty wpływu tytułu do Urzędu przy równoczesnym zastosowaniu środka egzekucyjnego, o ile jest to możliwe;
- dalsze czynności egzekucyjne powinny być podejmowane niezwłocznie, aby w możliwie najkrótszym czasie doprowadzić do przymusowego wykonania obowiązku objętego tytułem lub w razie bezskuteczności egzekucji potwierdzić to zebrany materiał dowodowy i umorzyć postępowanie egzekucyjne.

(dowód: akta kontroli str. 52-53)

Narzędziem informatycznym wspomagającym proces egzekucji administracyjnej był system Egapoltax. Na bieżąco dokonywano oceny wsparcia informatycznego, wskazując m.in. brak możliwości tworzenia raportów z wykorzystaniem daty nałożenia mandatu, co utrudniało analizę należności przedawnionych.

(dowód: akta kontroli, str. 7-12, 14-81)

W okresie objętym kontrolą obsługa tytułów wykonawczych nie była przedmiotem audytu wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli str. 100)

W badanym okresie średnioroczne zatrudnienie osób realizujących zadania dotyczące tytułów wykonawczych i egzekucji należności wynosiło siedem osób zatrudnionych w Referacie Egzekucji, a z uwzględnieniem stażystów i zleceniobiorców - dziewięć osób. Od 1 lipca 2012 r. nastąpiła zmiana struktury zatrudnienia w ww. Referacie. Wprowadzono po dwa stanowiska: egzekutorów, inspektorów i poborców, a także zwiększono liczbę rejonów egzekucyjnych z trzech do czterech. Zmiana ta była skutkiem weryfikacji przez Naczelnika Urzędu efektywności istniejących rozwiązań organizacyjnych w zakresie obsługi tytułów wykonawczych.

(dowód: akta kontroli str. 82-101, 240, 249)

W 2011 r. w Urzędzie było 35.042 tytułów wykonawczych do załatwienia, w tym 12.912 tytułów obcych wystawionych przez wierzycieli innych niż ZUS (W2). W I półroczu 2012 r. liczba tytułów do załatwienia wynosiła odpowiednio 24.528 i 9.224, tj. odpowiednio o 17,2% i 9,2% mniej w porównaniu do I półrocza 2011 r. Obciążenie jednego pracownika¹⁸ realizującego zadania dotyczące tytułów wykonawczych i egzekucji należności, mierzone liczbą tytułów wykonawczych do załatwienia, wynosiło odpowiednio 3.293 tytułów w I półroczu 2011 r., 3.894 w 2011 r. i 2.725 w I półroczu 2012 r. (w odniesieniu do tytułów W2 relacja wynosiła odpowiednio 1.129, 1.435 i 1.025).

¹⁷ Instrukcje nr: I-024/1 (z 24.06.2010 r.), I-024/2 (z 27.01.2011 r.) i I-024/3 (z 19.10.2011 r.).

¹⁸ W tym stażyści i zleceniobiorcy

W 2011 r. zrealizowano 15.732 tytułów wykonawczych, w tym 6.905 tytułów W2. W I półroczu 2012 r. zrealizowano odpowiednio 6.513 i 3.163 tytułów, tj. odpowiednio o 16,4% i 14,5% mniej w porównaniu do I półrocza 2011 r. Relacja liczby zrealizowanych tytułów wykonawczych do osób wykonujących zadania związane z ich realizacją wynosiła odpowiednio: 866 tytułów w I półroczu 2011 r., 1.748 w 2011 r. i 724 w I półroczu 2012 r. (w odniesieniu do tytułów W2 relacja ta wynosiła odpowiednio 411, 767 i 351).

W 2011 r. wyegzekwowano kwotę 3.835,1 tys. zł należności ogółem, w tym 745,9 tys. zł należności objętych tytułami W2. W I półroczu 2012 r. wyegzekwowano odpowiednio 1.736,4 tys. zł i 467,4 tys. zł, tj. o odpowiednio 4,4% mniej i 14,7% więcej w porównaniu do I półrocza 2011 r. Relacja kwoty wyegzekwowanych należności ogółem do liczby osób realizujących zadania związane z wyegzekwowaniem tych należności wynosiła odpowiednio 201,9 tys. zł w I półroczu 2011 r., 426,1 tys. zł w 2011 r. i 192,9 tys. zł w I półroczu 2012 r. (w odniesieniu do tytułów W2 relacja ta wynosiła odpowiednio 45,3 tys. zł, 82,9 tys. zł i 51,9 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 240-241)

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że Urząd należy do grupy urzędów charakteryzujących się wysokim obciążeniem pracą w przeliczeniu na jednego pracownika Referatu Egzekucji (biorąc pod uwagę liczbę tytułów wykonawczych, która wpłynęła w poprzednim roku), co potwierdził Wojewódzki Zespół ds. obciążenia pracą w urzędach skarbowych województwa pomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 256-257)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Funkcjonujące w Urzędzie do 30 czerwca 2012 r. mechanizmy kontroli zarządczej w badanym obszarze, w tym organizacja i procedury, nie były w pełni skuteczne. Niesystematyczne podejmowanie czynności egzekucyjnych, a także nieuzasadnione przerwy w ich podejmowaniu, to czynniki, które mogą wpływać na efektywność egzekucji. Brak systematyczności w umarzaniu i zamykaniu postępowań dotyczących należności przedawnionych powodowało niecelowe podejmowanie czynności po upływie terminu przedawnienia, a także stwarzało ryzyko niegodnego z prawem zastosowania środka egzekucyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 34-49, 60-67)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹⁹, organizację procesu obsługi tytułów wykonawczych w Urzędzie.

3. Rozliczanie środków pieniężnych pobranych w gotówce

Opis stanu
faktycznego

Zasady i terminy rozliczania poborców z pobranych należności niepodatkowych zostały uregulowane w Urzędzie w instrukcjach, o których mowa w punkcie 2. wystąpienia, a także w instrukcji obiegu dowodów finansowo-księgowych²⁰.

Badanie rozliczeń należności pobranych w gotówce²¹ wykazało, że:

- poborcy skarbowi wpłacali uzyskane w drodze egzekucji środki pieniężne na rachunek bankowy wierzyciela na bieżąco, nie później niż w następnym dniu roboczym, przy czym od początku grudnia 2011 r. uzyskane środki pieniężne

¹⁹ Patrz przypis 15.

²⁰ I-022/3 z 1 września 2011 r.

²¹ Do kontroli wytypowano ostatnie rozliczenia poborców w okresie objętym kontrolą.

wpłacane były na rachunek sum depozytowych Urzędu, a następnie przekazywane wojewodom²², co pozwoliło, jak wyjaśnił Naczelnik Urzędu, uniknąć kosztów opłaty bankowej (w wysokości 20 zł od każdego przelewu), zmniejszających każdorazowo wysokość wyegzekwowanych i przekazywanych wierzycielom należności;

- dane wykazane w kwitariuszach były zgodne z dowodami wpłat.

(dowód: akta kontroli str. 13-14, 102-108, 242, 257)

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie²³ prawidłowość rozliczania środków pieniężnych pobranych w gotówce.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, wnosi o wprowadzenie mechanizmów kontrolnych zapewniających:

- 1) zintensyfikowanie działań w zakresie zwracania się o udzielenie informacji do organów administracji publicznej, a także innych podmiotów (art. 36 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji);
- 2) systematyczne podejmowanie czynności egzekucyjnych;
- 3) niezwłoczne umarzanie i zamykanie postępowań w stosunku do należności przedawnionych;
- 4) niepodejmowanie czynności egzekucyjnych po upływie terminu przedawnienia należności.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²² W terminie nie dłuższym niż 5 dni od daty wpłaty należności przez poborcę na rachunek sum depozytowych Urzędu.

²³ Patrz przypis 15.

²⁴ Dz.U. z 2012 r., poz.82

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 24 października 2012 r.

Kontroler
Katarzyna Michalska
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

.....
podpis